Formular për SYLLABUS të Lëndës

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti Juridik
Titulli i lëndës:	Hyrje në Ekonomi
Niveli:	Bachelor
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	Viti I, Semestri I
Numri i orëve në javë:	3+1
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	Amfiteatri i madh
Mësimëdhënësi i lëndës:	Prof.Dr. Mejdi Bektashi Prof.Ass.Dr. Artor Nuhiu
Detajet kontaktuese:	mejdi.bektashi@uni-pr.edu artor.nuhiu@uni-pr.edu
Përshkrimi i lëndës	*Studimi i lëndës ofron një hyrje e përgjithshme mbi njohuritë dhe metodat e shtjellimit të shkencës ekonomike. Shpjegimi i lëndës së ekonomisë studentëve ju ndihmon që më mirë dhe më lehtë të kuptojnë, shpjegojnë dhe t'i analizojnë çështjet që kanë të bëjnë me kategoritë dhe ligjet ekonomike.*
Qëllimet e lëndës:	*Qëllimet kryesore të lëndës janë që studentëve t'iu shpjegohen nocionet elementare të shkencës ekonomike, siç janë: resurset e limituara, mungesa (pamjaftueshmëria) dhe zgjedhja, dobia, inputet, outputet, shpenzimet, aktivitetet ekonomike, të mirat ekonomike etj. Pas njohjes me këto nocione do të shpjegohen burimet e njohurive ekonomike, parimet e të menduarit ekonomik, për të vazhduar me njohjen e llojeve të sistemeve ekonomike dhe për të vazhduar me shpjegimin e ndërlidhjes në mes ekonomiksit dhe të së drejtës.*
Rezultatet e pritura të nxënies:	*Aftësitë dhe shkathtësitë që do t'i fitojnë studentët pas përfundimit të sukseshëm të kësaj lënde, është që:* • *Të kuptoni dhe të përshkruani në mënyra të ndryshme të menduarit për fenomenet e ndryshme ekonomike (mënyra ekonomike e të menduarit);* • *Të përshkruani problemet parësore ekonomike me të cilat ndeshet çdo individ: pamjaftueshmërinë dhe zgjedhjen;* • *Të përshkruani dhe të analizoni problemet bazike ekonomike, terminologjinë (gjuhën e ekonomisë) dhe që të zhvilloni logjikën racionale ekonomike;* • *Të krahasoni marrëdhënjet në mes mungesës së*

	resurseve, vlerës, dobishmërisë, pasurisë dhe shpenzimeve; • *Të dini që të bëni dallimin në mes ekonomisë së tregut, socializmit ose ekonomisë së përzier (mikste).*

Kontributi në ngarkesën e studentit (gjë që duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	**Orë**	**Ditë/javë**	**Gjithësej**
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	1	15	15
Punë praktike			
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	15	30
Ushtrime në teren			
Kollokfiume,seminare	2	2	4
Detyra të shtëpisë			
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgaditja përfundimtare për provim	4	4	16
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuiz,provim final)	5	2	10
Projektet,prezentimet ,etj			
Totali			**150 orë**

Metodologjia e mësimëdhënies:	*Lënda do të organizohet në formë të ligjeratave, ushtrimeve dhe konsultimeve.* *Mësimi aktiv kërkon që studentët të reflektojnë mbi gjërat që diskutohen e jo të jenë pranues pasivë të informatave që u jepen. Ata janë të inkurajuar që të shtrojnë pyetje. Po ashtu do të organizohet edhe puna grupore, në mënyrë që studentët të diskutojnë çështjet relevante dhe të këmbejnë mendimet e tyre. Natyrisht, paraprakisht do të kërkohet leximi dhe thellimi në literaturën relevante të lëndës.*
Metodat e vlerësimit:	*Vlerësimi i studentëve konsiston në dy metoda:* ***1. Vlerësimi i vazhdueshëm:*** *Studentët do të vlerësohen gjatë gjithë semestrit përmes dy vlerësimeve/kollokfiumeve semestale.* ▪ *<u>Vlerësimi/Kollokfiumi i parë</u>:* ***50%*** *(fokusi në temat e ligjëratave nga javët 1-7).* ▪ *<u>Vlerësimi/Kollokfiumi i dytë</u>:* ***50%*** *(fokusi në temat e ligjëratave nga javët 9-15).* **Pjesëmarrja e rregullt në ligjërata vlerësohet me* ***5%*** *(i shtohet pikëve të testit në dy vlerësimet).* ***2. Provimi final:*** *Studentët që nuk kanë arritur të kalojnë me sukses vlerësimin e vazhdueshëm ose nuk kanë marrë pjesë në të, duhet t'i nënshtrohen*

	provimit final gjatë afatit të provimeve. ▪ *<u>Provimi final</u>: Vlerësohet me **100%** dhe mbulon të gjithë materialin e ligjëruar gjatë semestrit.* ***Shënim:** Studentët që zgjedhin/kalojnë me sukses vlerësimin e vazhdueshëm dhe janë të kënaqur/pranojnë notën e kollokfiumit lirohen nga pjesëmarrja në provimin final.*
Literatura	
Literatura bazë:	*1. Dr.sc. Mejdi Bektashi & Mr.sc. Nysret Gacaferri: Ekonomia – Botimi i dytë i plotësuar, Universiteti i Prishtinës, Fakulteti Juridik, Prishtinë, 2005.*
Literatura shtesë:	*1. Terli Mings: Studimi i ekonomisë, parimet, konceptet dhe zbatimet, SHBLU, Tiranë, 1993.* *2. John Kenneth Galbraith: Historia e ekonomisë, Instituti i Dialogut & Komunikimit, Tiranë, 2004.* *3. Dr.sc. Mejdi Bektashi: Analiza ekonomike e së drejtës, Ligjerata të autorizuara për studimet Master, Prishtinë, 2006.* *4. Grup autorësh: Hyrje në ekonomi, PEGI, Tiranë, 2002.* *5. Paul De Grauvve: Ekonomiksi i Unionit Monetar, Botimi i parë, Prishtinë, 2006.* *6. Zana Koli dhe Shyqyri Llaci: Manaxhimi i burimeve njerëzore, SHBLU, Tiranë, 2001.* *7. Selman Selmanaj: Globalizimi dhe Tranzicioni, Riinvest, Prishtinë, 2006.* *8. John Pinder: Bashkimi Europian, Hyrje e shkurtër, Co-PLAN, Tiranë, 2004.* *9. Manfred B. Steger: Globalizimi, hyrje e shkurtër, Co-PLAN, Tiranë, 2005.* *10. Joseph Stiglitz: (Globalization and Its Discontents), Globalizimi dhe dyshimet që i shkaktonë, Washington, 2002.*

Plani i dizejnuar i mësimit:	
Java	**Ligjerata që do të zhvillohet**
Java e parë:	Prezantimi i syllabusit të lëndës. Njohuritë elementare për kuptimin e ekonomisë, Lënda dhe objekti i studimit të ekonomisë, Definicionet dhe konceptet e ndryshme mbi ekonominë. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005 fq. 11-23).
Java e dytë:	Rrallësia dhe zgjedhja, Resurset dhe të mirat ekonomike, Gjuha e ekonomisë, Ndarja e ekonomisë, funkcionet e shkencës ekonomike. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq. 23-40).
***Java e tretë*:**	Burimet e njohurive ekonomike, parimet e të menduarit

	ekonomik, Mendimet ekonomike në periudhën antike, Shkolla merkantiliste, Shkolla fiziokrate, Ekonomia klasike, Ekonomia marksiste, Ekonomia neoklasike, Ekonomia kejnziane, Neoliberalizmi dhe kritikat, Ekonomia moderne, Ekonomia institucionale. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq. 41-60).
Java e katërt:	Ekonomia pozitive dhe normative si qasje e analizës së fenomeneve ekonomike. Shkenca ekonomike dhe aktivitetet ekonomike, Dobia, nevojat dhe resurset, Analiza ex post dhe ex ante, Metodat e studimit të ekonomisë, Subjektet ekonomike. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq.61-75).
Java e pestë:	Institucionet ekonomike. Sistemet ekonomike dhe llojet e tyre (ekonomia tradicionale, ekonomia e tregut, ekonomia komanduese dhe ekonomia mikste); Problemet parësore të ekonomisë së tregut. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq.76-92).
***Java e gjashtë*:**	Ekonomia dhe drejtësia; analiza ekonomike e krimit. Kapitalizmi – ekonomia e tregut. Tregu dhe konkurrenca. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq.93-109).
Java e shtatë:	Mekanizmi i veprimit të tregut, Konkurrenca dhe llojet e konkurrencës, Strategjitë kryesore të konkurrencës. Oferta dhe Kërkesa, Ligji i ofertës dhe kërkesës, Ekuilibrimi i ofertës dhe kërkesës. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq.109-117).
Java e tetë:	*Vlerësimi/Kollokfiumi i parë*
Java e nëntë:	Firmat (Ndërmarrjet) dhe organizimi i tyre, firmat individuale, firmat ortake dhe koorporatat Format e avancimit të kapitalit, kapitali industrial dhe fitimi industrial, Kapitali tregtar dhe fitimi tregtar, Shpenzimet e qarkullimit, shpenzimet e kulluara (neto) të qarkullimit dhe shpenzimet heterogjene (prodhuese) të qarkullimit, Kapitali hua dhe kamata, Banka dhe punët bankiere. Kapitali aksionar dhe dividenta, Çmimi i aksionit, Kapitali fiktiv. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq. 117-144).
Java e dhjetë:	Renta – e ardhura nga prona mbi tokën, Renta diferenciale I dhe II, Renta absolute, Renta monopolistike, Qiraja e tokës, Çmimi i tokës. Llojet e monopoleve, Shoqëritë aksionare, Lidhjet monopolistike, Format e ulëta dhe të larta të lidhjeve monopolistike, Format e monopoleve sipas numrit të pjesëmarrësve, Monopolet dhe konkurrenca. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq.144-167).
***Java e njëmbedhjetë*:**	Paraja dhe funksionet e parasë, Çrregullimet në sasinë e parasë në qarkullim, Inflacioni- historiku dhe pasojat, Shkaqet dhe llojet e inflacionit, Pasojat ekonomike, politike dhe sociale të inflacionit,

	Devalvimi (Devaluation), Deflacioni (Dezinflacioni), Nulifikim (Denominimi), Stagflacioni. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq. 169-189).
Java e dymbëdhjetë:	Bankat dhe sistemi bankar, Zhvillimi historik i bankave. Ciklet ekonomike (Konjukturale), Teoritë e zhvillimit ciklik të ekonomisë, Punësia dhe papunësia, Papunësia, llojet dhe pasojat, Shkaqet e papunësisë, Determinantet e ofertës së punës në tregun e punës, Diskriminimi në tregun e punës dhe dallimet në paga, Punësimi i forcës punuese dhe tregu i punës. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq.190-209).
Java e trembëdhjetë:	Sindikatat, Anëtarësimi në sindikata, Sindikatat ndërkombëtare, Dialogu social dhe kontratat kolektive të punës, Çka përmbanë marrëveshja kolektive e punës? Qeveria, punëdhënësit dhe sindikatat. Ekonomia e hapur dhe tregtia ndërkombëtare, Shtimi dhe zhvillimi ekonomik. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq.209-225).
Java e katërmbëdhjetë:	Periudha e tranzicionit, Karakteristikat e ekonomive të tranzicionit, Masat parësore që duhet të ndërmirren gjatë periudhës së tranzicionit. Politika tregtare e lirë dhe protekcioniste. Integrimet ekonomike, Paraqitja e integrimeve, Bashkimi Evropian, funksionimi dhe rezultatet, Cilat janë qëllimet parësore të integrimit ekonomik? (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq. 225-241).
Java e pesëmbëdhjetë:	NAFTA, Organizata Botërore e Tregtisë, Masat dhe legjislacioni antimonopolistik, Ndërmarrësi dhe ndërmarrësia, Globalizimi si model i zhvillimit dhe sfidat e globalizimit. (*Literatura*: MB dhe NG Ekonomia 2005, fq. 242-254).
	Vlerësimi/Kollokfiumi i dytë

Politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

Sjelljet e poshtëshënuara janë në kundërshtim me politikat akademike dhe rregullat e mirësjelljes:

- *Vonesa në ligjerata dhe ushtrime;*
- *Lëshimi i sallës gjatë ligjeratave ose ushtrimeve (pa arsyeje të nevojshme);*
- *Tregimi i shenjave të qarta të mosinteresimit dhe të folurit të pandërprerë ose formave tjera të sjelljes që pengojnë procesin e rregullt të mësimit;*
- *Mbajtja e telefonit celular të hapur gjatë ligjeratave ose ushtrimeve, do të rezultojnë me humbje të pikëve për shkak të sjelljes joprofesionale.*

Shkelja e integritetit akademik përfshin një ose më shumë nga veprimet në vijim:

- *Kopjimi gjatë provimit ose testit;*
- *Shfrytëzimi i shenimeve ose librave të palejuara gjatë testit ose provimit;*
- *Shkëmbimi i informatave me një student tjetër gjatë provimit;*
- *Dhënja e deklaratave të rrejshme për të arsyetuar dikë nga mësimi, ushtrimi apo provimi.*